

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Przedmowa.....	15

Część pierwsza ZAGADNIENIA OGÓLNE

Rozdział I

Nauka prawa administracyjnego jako dyscyplina naukowa	19
1. Historia naukowej refleksji nad administracją i prawem jej dotyczącym...	19
1.1. Administracja w okresie starożytności.....	19
1.2. Administracja w średniowieczu.....	20
1.3. Administracja w okresie oświecenia	20
1.4. Narodowe modele administracji w XIX w.....	21
1.4.1. Administracja i prawo administracyjne we Francji w XIX w.	22
1.4.2. Administracja i prawo administracyjne w Anglii w XIX w.....	22
1.4.3. Administracja i prawo administracyjne w krajach niemieckojęzycznych w XIX w.	23
1.5. Administracja i prawo administracyjne w XX-XXI w.	25
1.5.1. Interwencjonizm państwowy.....	25
1.5.2. Państwo dobrobytu	26
1.5.3. Administracja przedsiębiorcza	27
1.5.4. Administracja partycypacyjna	27
2. Nauka prawa administracyjnego a inne nauki o administracji	28
2.1. Trójpodział nauk o administracji	28
2.2. Współczesny podział nauk o administracji.....	29
2.2.1. Prakseologia	29
2.2.2. Nauki o organizacji i zarządzaniu	30
2.2.3. Socjologia administracji	30
2.2.4. Politologia administracji.....	31
2.2.5. Prawo administracyjne	31
2.2.6. Teoria administracji	31

3. Prawo administracyjne jako przedmiot badań.....	32
3.1. Prawo administracyjne jako prawo administracji	32
3.2. Definicja prawa administracyjnego.....	37
3.3. Wewnętrzna systematyka prawa administracyjnego.....	37
3.3.1. Prawo materialne.....	38
3.3.2. Prawo procesowe.....	40
3.3.3. Prawo o ustroju administracji publicznej	40
3.4. Metody badawcze w nauce prawa administracyjnego.....	41
 Rozdział II	
Prawo administracyjne w systemie prawa.....	45
1. Uwagi wstępne	45
2. Prawo administracyjne jako część prawa publicznego	45
3. Prawo administracyjne a prawo konstytucyjne.....	47
4. Prawo administracyjne jako gałąź prawa	49
4.1. Podział na gałęzie prawa według metody regulacji prawnej.....	49
4.2. Prawo administracyjne a prawo cywilne.....	50
4.3. Prawo administracyjne a prawo karne.....	51
4.4. Podział drugiego stopnia na gałęzie prawa.....	53
4.5. Sprawy administracyjne a sprawy cywilne i sprawy karne w prawie krajowym.....	53
4.6. Sprawy administracyjne a sprawy cywilne i sprawy karne w prawie międzynarodowym.....	54
 Rozdział III	
Aksjologiczne podstawy prawa administracyjnego	57
1. Uwagi wstępne	57
2. Wartości zewnętrzne realizowane przez prawo administracyjne.....	59
2.1. Interes indywidualny	60
2.2. Interes ogółu.....	60
2.3. Interes indywidualny a interes ogółu	62
3. Wewnętrzne wartości prawa administracyjnego	63
 Rozdział IV	
Normy prawa administracyjnego.....	67
1. Budowa normy prawa administracyjnego	67
2. Sankcja	68
3. Zachowania wyznaczane przez normy prawa administracyjnego	71
3.1. Obowiązek administracyjny.....	71
3.2. Uprawnienie.....	74
3.3. Wolność	75
3.4. Kompetencja.....	76
3.5. Publiczne prawa podmiotowe.....	79

Rozdział V

Źródła prawa administracyjnego	85
1. Pojęcie źródła prawa.....	85
2. Proces tworzenia prawa administracyjnego.....	86
3. Źródła prawa powszechnie obowiązującego	89
3.1. Konstytucja jako źródło prawa administracyjnego	89
3.2. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	90
3.3. Źródła prawa unijnego.....	91
3.4. Ustawy.....	95
3.5. Rozporządzenia	96
3.6. Akty prawa miejscowego.....	97
3.6.1. Rodzaje aktów prawa miejscowego	99
3.6.2. Akty prawa miejscowego stanowione przez jednostki samorządu terytorialnego	101
3.6.3. Akty prawa miejscowego stanowione przez terenowe organy administracji rządowej.....	102
3.6.4. Ogłaszanie aktów prawa miejscowego.....	103
3.6.5. Nadzór nad stanowieniem aktów prawa miejscowego.....	103
4. Akty prawa wewnątrznie obowiązującego	105
4.1. Źródła prawa międzynarodowego inne niż ratyfikowane umowy międzynarodowe	105
4.2. Krajowe źródła prawa wewnętrznego	106
5. Zwyczaj i prawo zwyczajowe.....	108
6. Orzeczenia sądów jako źródła prawa	109
7. Publikacja aktów normatywnych.....	112

Część druga**USTRÓJ ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ****Rozdział VI**

Administracja publiczna a państwo i społeczeństwo	119
1. Administracja publiczna a władza wykonawcza	119
2. System polityczny a założenia ustroju administracji publicznej.....	121
2.1. Zasada pomocniczości (subsydiarności).....	121
2.2. Zasada jednolitości państwa.....	121
2.2.1. Struktura administracji publicznej w państwie federalnym.....	121
2.2.2. Autonomia	122
2.2.3. Samorząd terytorialny w państwie jednolitym.....	122
2.2.4. Jednolitość państwa a członkostwo w Unii Europejskiej.....	123
3. Modele organizacji władzy wykonawczej	123
3.1. System prezydencki.....	123
3.2. System parlamentarny	124

3.3. Organizacja władzy wykonawczej w Polsce	126
4. Cele administracji publicznej	129
5. Funkcje administracji publicznej.....	133

Rozdział VII

Administracja publiczna jako organizacja	137
1. Pojęcie organizacji.....	137
2. Cechy specyficzne administracji publicznej jako organizacji.....	138
2.1. Administracja jako organizacja biurokratyczna.....	139
2.2. Nowe modele organizacji administracji publicznej	141
2.2.1. Administracja przedsiębiorcza	141
2.2.2. Administracja partycypacyjna	141

Rozdział VIII

Podziały terytorialne	145
1. Zagadnienia ogólne	145
2. Przesłanki kształtowania podziałów terytorialnych.....	146
3. Struktura osadnicza	146
4. Struktura podziału terytorialnego.....	148
5. Zasady kształtowania podziału terytorialnego.....	149
6. Podział terytorialny Polski po 1989 r.	151
7. Podziały specjalne	154
8. Podziały pomocnicze	154
9. Reformy podziałów terytorialnych	155
10. Podział terytorialny a statystyczne jednostki terytorialne	155

Rozdział IX

Podmioty administrujące	159
1. Uwagi wstępne	159
2. Osobowość prawna prawa publicznego	160
3. Przesłanki zróżnicowania form organizacyjnych organów administrujących.....	161
4. Organy administracji.....	162
4.1. Pojęcie organu administracji	162
4.2. Klasyfikacje organów administracji	165
5. Urzędy	167
6. Zakład publiczny	167
7. Fundacje prawa publicznego.....	172
8. Państwowe i samorządowe osoby prawne	175
9. Państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.	178
10. Podmioty prawa prywatnego wykonujące funkcje zlecone	180

Rozdział X

Administracja rządowa	181
1. Dział administracji rządowej.....	182
1.1. Resort	182
1.2. Pojęcie działu administracji rządowej.....	183
1.3. Prezes Rady Ministrów jako kierujący działem administracji rządowej.....	185
2. Pojęcie organu administracji rządowej	186
3. Naczelne i centralne organy administracji rządowej	188
4. Aparat urzędniczy obsługujący centralne organy administracji	190
5. Agencje wykonawcze.....	192
6. Terenowe organy administracji rządowej	192

Rozdział XI

Samorząd	195
1. Pojęcie i klasyfikacje samorządu	195
2. Samorząd terytorialny	198
3. Samorząd lokalny	199
3.1. Podstawy prawne i konstrukcja prawna samorządu lokalnego	199
3.2. Zadania samorządu lokalnego	200
3.3. Samodzielność działania samorządu lokalnego	201
3.4. Instytucje demokracji bezpośredniej w jednostkach samorządu lokalnego.....	202
3.5. Organy jednostek samorządu lokalnego.....	204
3.6. Aparat urzędniczy w jednostkach samorządu lokalnego.....	206
3.6.1. Aparat administracyjny	206
3.6.2. Gmina	206
3.6.3. Powiat	207
3.6.4. Rozwiązania wspólne.....	208
4. Samorząd regionalny	209
5. Gminy wykonujące zadania o szczególnym charakterze	214
5.1. Ustrój samorządu w m.st. Warszawie	214
5.2. Ustrój gmin uzdrowiskowych	217
6. Samorząd terytorialny w dużych miastach	219
7. Nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego.....	222

Rozdział XII

Państwowa administracja pozarządowa	225
1. Pojęcie administracji państwowej pozarządowej	225
2. Narodowy Bank Polski	227
3. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.....	229

Rozdział XIII

Struktura organizacyjna administracji publicznej	233
1. Pojęcia podstawowe	233
2. Formalizacja struktury organizacyjnej administracji	233
2.1. Konstytucja	234
2.2. Umowy międzynarodowe	236
2.3. Ustawy i rozporządzenia	237
2.4. Statuty i regulaminy organizacyjne	238
2.5. Dokumenty stanowione na podstawie przepisów prawa pracy	239
3. Specjalizacja	239
3.1. Specjalizacja pracowników	240
3.2. Specjalizacja komórek organizacyjnych	240
3.3. Specjalizacja jednostek organizacyjnych administracji	241
3.3.1. Wyspecjalizowane jednostki organizacyjne	241
3.3.2. Jednostki organizacyjne o szerokim zakresie zadań	242
3.3.3. Zespolecie administracji terenowej	242
4. Centralizacja	245
5. Hierarchia	247
5.1. Hierarchia wewnątrz jednostek organizacyjnych administracji	248
5.2. Hierarchia pomiędzy jednostkami organizacyjnymi administracji	249
5.2.1. Kierowanie	250
5.2.2. Nadzór	251
5.2.3. Kontrola	253
5.2.4. Współdziałanie	259
5.2.5. Koordynacja	259
5.3. Układ więzi w polskiej administracji publicznej	261

Rozdział XIV

Pracownicy administracji publicznej	267
1. Ustalenia pojęciowe	267
2. Rozwój prawa urzędniczego w Polsce	268
3. Zarządzanie personelem administracji	275
3.1. Prawne uwarunkowania zarządzania personelem w administracji publicznej	278
3.1.1. Swoboda przepływu pracowników w Unii Europejskiej	278
3.1.2. Równy dostęp do służby publicznej	279
3.1.3. Konstytucyjne zasady funkcjonowania służby cywilnej	281
3.2. Nabór na stanowiska urzędnicze w administracji publicznej	282
3.2.1. Służba cywilna	282
3.2.2. Urzędnicy samorządowi	284
3.3. Obowiązki i uprawnienia urzędników	286

Rozdział XV

Rzeczy stanowiące własność publiczną	289
1. Pojęcie własności publicznej.....	289
2. Funkcje majątku publicznego.....	291
3. Cywilnoprawny status rzeczy stanowiących własność publiczną.....	294
4. Nabywanie własności przez podmioty administrujące.....	297
4.1. Komunalizacja mienia ogólnonarodowego.....	297
4.2. Wywłaszczenie.....	298
4.3. Nabywanie własności w obrocie cywilnoprawnym.....	299
5. Trwały zarząd.....	301

Część trzecia**STOSOWANIE PRAWA ADMINISTRACYJNEGO****Rozdział XVI**

Zadania podmiotów administrujących	305
1. Pojęcie celów organizacji.....	305
2. Specyfika celów organów administrujących.....	306
3. Misja organów administrujących.....	306
4. Zakres działania organów administrujących.....	307

Rozdział XVII

Formy działania administracji	309
1. Pojęcie form działania administracji.....	309
2. Klasyfikacja form działania administracji.....	311
3. Stanowienie aktów normatywnych.....	315
4. Wydawanie aktów administracyjnych.....	316
5. Zawieranie porozumień administracyjnych.....	320
6. Zawieranie umów administracyjnych.....	321
7. Dokonywanie czynności materialno-technicznych.....	322
8. Dokonywanie czynności cywilnoprawnych.....	323

Rozdział XVIII

Determinanty działań administracji publicznej	325
1. Działalność administracji jako realizacja polityki publicznej.....	325
2. Stosowanie prawa administracyjnego w sprawach indywidualnych.....	327
2.1. Konstrukcje pomocnicze.....	329
2.1.1. Stosunek administracyjnoprawny.....	329
2.1.2. Ciąg działań złożonych.....	330
2.1.3. Sytuacja administracyjnoprawna.....	331
2.2. Administracyjny typ stosowania prawa.....	332
3. Stosowanie prawa administracyjnego w sprawach generalnych.....	336

3.1. Zbieranie i przetwarzanie informacji.....	337
3.2. Analiza sprawy	340
3.3. Określenie wariantów rozstrzygnięcia i ich ocena	340
3.4. Podjęcie rozstrzygnięcia.....	341

Rozdział XIX

Kontrola administracji publicznej	343
1. Sądowa kontrola administracji.....	343
1.1. Sądowa kontrola administracji w Europie.....	343
1.2. Sądowa kontrola administracji w Polsce.....	345
2. Alternatywne rozwiązywanie sporów.....	349
3. Kontrola administracji przez ombudsmana.....	351
4. Kontrola administracji przez Najwyższą Izbę Kontroli.....	353
4.1. Najwyższe organy kontroli.....	353
4.2. Najwyższa Izba Kontroli	354
Bibliografia	357